

Okvirni sklep Sveta 2004/68/PNZ

z dne 22. decembra 2003

o boju proti spolnemu izkoriščanju otrok in otroški pornografiji

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji in zlasti členov 29, 31(1)(e) in 34(2)(b) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije [1],

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta [2],

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Akcijski načrt Sveta in Komisije o tem, kako najbolje izvajati določbe Amsterdamske pogodbe na območju svobode, varnosti in pravice [3], sklepe Evropskega Sveta iz Tampereja in Resolucijo Evropskega parlamenta z dne 11. aprila 2000, vključuje ali zahteva zakonodajne ukrepe proti spolnemu izkoriščanju otrok in otroški pornografiji, vključno s skupnimi opredelitvami, dolžnostmi in kaznimi.

(2) Skupnemu ukrepu Sveta 97/154/PNZ z dne 24. februarja 1997 v zvezi z ukrepi za boj proti trgovini z ljudmi in spolnemu izkoriščanju otrok [4] ter Sklepu Sveta 2000/375/PNZ z dne 29. maja 2000 o boju proti otroški pornografiji na internetu [5] morajo slediti nadaljnji zakonodajni ukrepi o razlikah pri pravnih pristopih v državah članicah in o prispevkih k razvoju učinkovitega pravosodnega sodelovanja in sodelovanja pri odkrivanju in pregonu spolnega izkoriščanja otrok in otroške pornografije.

(3) Evropski parlament v Resoluciji z dne 30. marca 2000 o sporočilu Komisiji o izvajanju ukrepov za boj proti otroškemu spolnemu turizmu neprestano ponavlja, da je otroški spolni turizem kaznivo dejanje, tesno povezano s kaznivimi dejanji izkoriščanja otrok in otroške pornografije in pričakuje od Komisije, da predloži Svetu predlog za okvirni sklep o vzpostavitvi minimalnih pravil v zvezi z elementi omenjenih kaznivih dejanj.

(4) Spolno izkoriščanje otrok in otroška pornografija predstavljata hudo kršitev človekovih pravic in temeljnih pravic otroka do skladne vzgoje in razvoja.

(5) Otroška pornografija, posebno huda oblika spolnega izkoriščanja otrok, narašča in se širi z uporabo novih tehnologij ter interneta.

(6) Pomembno delo, ki ga izvajajo mednarodne organizacije, je treba dopolniti z delom Evropske unije.

(7) Huda kazniva dejanja, kakor je spolno izkoriščanje otrok in otroška pornografija, je treba obravnavati celovito, pri čemer so sestavni deli kazenskega prava, ki so skupni vsem državam članicam, vključno z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi sankcijami, skupaj z najširšim možnim pravosodnim sodelovanjem.

(8) V skladu z načeli subsidiarnosti in sorazmernosti je ta okvirni sklep omejen na minimum, ki je potreben za doseganje omenjenih ciljev na evropski ravni in ne posega globlje kakor je treba v ta namen.

(9) Proti storilcem teh dejanj je treba uvesti kazni, ki so dovolj stroge, da privedejo spolno izkoriščanje otrok in otroško pornografijo v okvir uradnih dokumentov, ki so že bili sprejeti za boj proti organiziranemu kriminalu, kakor je Skupni ukrep Sveta 98/699/PNZ z dne 3. decembra 1998 o pranju denarja, identifikaciji, sledenju, zamrznitvi, zasegu in zaplembi predmetov in premoženjske koristi, pridobljenih s kaznivim dejanjem [6] in Skupni ukrep Sveta 98/733/PNZ z dne 21. decembra 1998 o kaznivosti udeležbe v hudodelski združbi v državah članicah Evropske unije [7].

(10) Posebne značilnosti boja proti spolnemu izkoriščanju otrok morajo privedi države članice k določitvi učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih sankcij v nacionalni zakonodaji. Omenjene sankcije je treba prilagoditi tudi dejavnosti, ki jo opravljajo pravne osebe.

(11) V namene preiskave in sodnega pregona zaradi kaznivih dejanj, ki sodijo v ta okvirni sklep, je treba otroke, ki so žrtve, zaslišati v skladu z njihovo starostjo in stopnjo razvoja.

(12) Ta okvirni sklep je brez poseganja v pristojnosti Skupnosti.

(13) Ta okvirni sklep mora prispevati k boju proti spolnemu izkoriščanju otrok in otroški pornografiji, z dopolnjevanjem z uradnimi dokumenti, ki jih sprejme Svet, kakor so Skupni ukrep 96/700/PNZ z dne 29. novembra 1996 o ustanovitvi programa za vzpodbujanje in izmenjavo za osebe, ki so odgovorne za boj proti trgovini z ljudmi in spolnemu izkoriščanju otrok [8], Skupni ukrep 96/748/PNZ z dne 16. decembra 1996 o razširitvi pooblastil Europolove službe za droge [9], Skupni ukrep Sveta 98/428/PNZ z dne 29. junija 1998 o ustanovitvi Evropske pravosodne mreže [10], Skupni ukrep 96/277/PNZ z dne 22. aprila 1996 o okviru izmenjave sodnikov za zvezo za izboljšanje pravosodnega sodelovanja med državami članicami Evropske unije [11] in Skupni ukrep 98/427/PNZ z dne 29. junija 1998 o primernih postopkih pri vzajemni pravni pomoči v kazenskih zadevah [12], kakor tudi akti, ki jih je sprejel Evropski Svet in Svet, kakor je Sklep št. 276/1999/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. januarja 1999 o sprejetju večletnega načrta dela Skupnosti o spodbujanju varnejše uporabe interneta v boju proti nezakoniti in škodljivi vsebini na celotnih omrežjih [13] in Sklep št. 293/2000/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. januarja 2000 o sprejetju akcijskega programa Skupnosti (program Daphne) (od 2000 do 2003) o preventivnih ukrepih za boj proti nasilju nad otroci, mladoletniki in ženskami [14]

—

SPREJEL NASLEDNJI OKVIRNI SKLEP:

Člen 1

Opredelitve

V tem sklepu:

(a) "otrok" pomeni osebo do 18 let starosti;

(b) "otroška pornografija" pomeni pornografsko gradivo, ki slikovno prikazuje ali predstavlja:

(i) resničnega otroka, ki sodeluje ali je vključen v nedvoumno spolno dejanje, vključno z opolzkim razkazovanjem spolovil ali otrokovih intimnih delov; ali

(ii) resnično osebo, ki izgleda kot otrok, ki sodeluje ali je vključen v dejanje, omenjeno v (i); ali

(iii) realistične podobe neobstoječega otroka, ki sodeluje ali je vključen v dejanje, omenjeno v (i);

(c) "računalniški sistem" pomeni napravo ali skupino medsebojno povezanih in soodvisnih naprav, od katerih ena ali več s pomočjo programa samodejno obdeluje podatke;

(d) "pravna oseba" pomeni subjekt, ki ima v skladu z veljavnim pravom tak položaj, razen države ali drugih javnih organov pri izvajanju oblasti ter javnopravnih mednarodnih organizacij.

Člen 2

Kazniva dejanja spolnega izkoriščanja otrok

Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, s katerimi zagotovi kaznovanje naslednjega namernega ravnanja:

(a) prisiljevanje otroka v prostitucijo ali sodelovanje v pornografskih predstavah ali ustvarjanje dobička iz takega ali drugečnega izkoriščanja otroka za te namene;

(b) napeljevanje otroka k prostituciji ali k sodelovanju v pornografskih predstavah;

(c) sodelovanje v spolnih dejanjih z otrokom, kadar

(i) se uporabi prisila, sila ali grožnja;

(ii) se izplača denar ali druge oblike nagrade ali odškodnine v zameno za otrokovo sodelovanje v spolnih dejanjih; ali

(iii) gre za zlorabo prepoznavnega položaja zaupanja, moči ali vpliva nad otrokom.

Člen 3

Kazniva dejanja otroške pornografije

1. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, s katerimi zagotovi, da se naklepno ravnanje, ne glede na to, ali poteka preko računalniškega sistema ali ne, kaznuje, če je storjeno neupravičeno:

(a) izdelovanje otroške pornografije;

(b) dostavljanje, razširjanje in posredovanje otroške pornografije;

(c) oskrbovanje ali omogočanje dostopnosti otroške pornografije;

(d) pridobitev ali posedovanje otroške pornografije.

2. Država članica lahko iz kazenske odgovornosti izključi ravnanje v zvezi otroško pornografijo:

(a) iz člena 1(b)(ii), kadar je resnična oseba, ki izgleda kot otrok, dejansko stara 18 let ali več v času slikovnega prikaza;

(b) iz člena 1(b)(i) in (ii) kadar se, v primeru izdelovanja in posedovanja, ko so slike otrok, ki so dosegli starost, ko lahko pristanejo na spolnost, narejene in v posesti z njihovim pristankom in izključno za njihovo osebno rabo. Tudi če je bil ugotovljen pristanek, se ta ne šteje za veljavnega, če so bile okoliščine, kakor višja starost, zrelost, položaj in status, izkušnost ali odvisnost žrtve od storilca, zlorabljene za pridobitev pristanka;

(c) iz člena 1(b)(iii), ko se ugotovi, da je pornografsko gradivo izdelal in ga ima v posesti izdelovalec izključno za svojo osebno rabo in če to ni pornografsko gradivo, omenjeno v členu 1(b)(i) in (ii), prav tako pa omenjeno ravnanje ne sme predstavljati tveganja za nadaljnje razširjenje gradiva.

Člen 4

Spodbujanje, pomoč, napeljevanje in poskus

1. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe za kaznovanje spodbujanja, pomoči ali napeljevanja pri storitvi kaznivega dejanja iz členov 2 in 3.

2. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, s katerimi zagotovi, da so kaznivi poskusi ravnanja, omenjeni v členih 2 ter 3(1)(a) in (b).

Člen 5

Kazni in oteževalne okoliščine

1. Ob upoštevanju odstavka 4 vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, s katerimi zagotovi, da se za kazniva dejanja iz členov 2, 3 in 4 predvidi najvišja zagrožena kazen najmanj med enim in tremi leti zapora.

2. Ob upoštevanju odstavka 4 vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, s katerimi zagotovi, da se za naslednja kazniva dejanja predvidi najvišja predvidena kazen najmanj med petimi in desetimi leti zapora:

(a) kazniva dejanja iz člena 2(a), ki vsebujejo "prisiljevanje otroka v prostitucijo ali sodelovanje v pornografskih predstavah" in kazniva dejanja iz člena 2(c)(i);

(b) kazniva dejanja iz člena 2(a), sestavljena iz "ustvarjanja dobička ali drugače izkoristiti otroka v take namene" ter kazniva dejanja iz člena 2(b), v obeh primerih kolikor se nanašajo na prostitucijo, kjer obstaja vsaj ena od naslednjih okoliščin:

- žrtev je otrok, ki po nacionalni zakonodaji še ni dopolnil starosti, ko lahko pristane na spolnost,
- storilec zavestno ali zaradi malomarnosti ogrozi otrokovo življenje,
- kaznivo dejanje vključuje hudo nasilje ali pa je otrok utrpel hujšo poškodbo,
- kazniva dejanja so storjena v okviru hudodelske združbe v smislu Skupnega ukrepa 98/733/PNZ, ne glede na višino kazni, omenjeno v tem skupnem ukrepu;

(c) kazniva dejanja, omenjena v členu 2(a), sestavljena iz "ustvarjanja dobička ali drugače izkoristiti otroka za take namene", ter kazniva dejanja, omenjena v členu 2(b), v obeh primerih, če se nanašajo na pornografske predstave, člen 2(c)(ii) in (iii), člen 3(1)(a) in (c), ko je žrtev otrok, ki po nacionalni zakonodaji še ni dopolnil starosti, ko lahko pristane na spolnost, in se lahko uporabi vsaj ena od okoliščin, omenjenih v drugi, tretji in četrti alineji pod točko (b) tega odstavka.

3. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, s katerimi zagotovi, da se fizični osebi, ki je bila obsojena za eno od kaznivih dejanj iz členov 2, 3, ali 4, če je to ustrezno, začasno ali za stalno prepreči izvajanje strokovnih dejavnosti, povezanih z nadziranjem otrok.

4. Vsaka država članica lahko za dejanja v zvezi z otroško pornografijo, ki se nanašajo na člen 1(b)(iii), predpiše tudi druge sankcije, vključno z nekazenskimi sankcijami ali ukrepi.

Člen 6

Odgovornost pravnih oseb

1. Vsaka država sprejme potrebne ukrepe, s katerimi zagotovi odgovornost pravnih oseb za kazniva dejanja iz členov 2, 3, in 4, storjena v njihovo korist s strani katere koli osebe, ki je delovala samostojno ali kot organ pravne osebe, katere vodilni položaj v pravni osebi temelji na:

- (a) pooblastilu za zastopanje pravne osebe;
- (b) pristojnosti za sprejemanje odločitve v imenu pravne osebe; ali
- (c) pristojnosti za opravljanje nadzora pri pravni osebi.

2. Poleg primerov iz odstavka 1 vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev odgovornosti pravnih oseb v primerih, ko je bila zaradi pomanjkljivega nadzora osebe iz odstavka 1 omogočena storitev kaznivega dejanja, omenjenega v členih 2, 3 in 4, v korist pravne osebe s strani osebe, ki je pod njenim nadzorom.

3. Odgovornost pravnih oseb po odstavkih 1 in 2 ne izključuje kazenskih postopkov proti fizičnim osebam, ki so storilci, napeljevalci ali sostorilci v kaznivem dejanju, omenjenem v členih 2, 3 in 4.

Člen 7

Sankcije za pravne osebe

1. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, s katerimi zagotovi, da se pravno osebo, odgovorno v skladu s členom 6(1), kaznuje z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi sankcijami, ki vključujejo kazensko sankcijo ali denarno kazen, lahko pa predpiše tudi druge sankcije, kakor so:

- (a) izključitev iz upravičenosti do državnih ugodnosti ali pomoči;
- (b) začasna ali stalna prepoved opravljanja poslovne dejavnosti;
- (c) postavitve pod sodni nadzor;
- (d) sodni nalog o likvidaciji; ali
- (e) začasno ali stalno zaprtje poslovalnic, ki so bile uporabljene za storitev kaznivega dejanja.

2. Vsaka država sprejme potrebne ukrepe, s katerimi se zagotovi, da se odgovorno osebo v skladu s členom 6(2) kaznuje z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi sankcijami ali ukrepi.

Člen 8

Pristojnost in sodni pregon

1. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, s katerimi določi pristojnost za kršitve iz členov 2, 3 in 4, kadar je:

- (a) kaznivo dejanje v celoti ali delno storjeno na njenem ozemlju;
- (b) storilec dejanja njen državljan; ali
- (c) kaznivo dejanje storjeno v korist pravne osebe s sedežem na ozemlju te države članice.

2. Država članica se lahko odloči, da ne bo uporabila ali pa le v posebnih primerih ali okoliščinah, pravil pristojnosti, določenih v odstavkih 1(b) in 1(c), kadar je kaznivo dejanje storjeno zunaj njenega ozemlja.

3. Država članica, ki po svoji zakonodaji ne izroča svojih državljanov, sprejme potrebne ukrepe za določitev svoje pristojnosti, kadar je to primerno, za sodni pregon kaznivega dejanja, omenjenega v členih 2, 3 in 4, kadar ga zagreši njen državljan zunaj njenega ozemlja.

4. Države članice obvestijo Generalni sekretariat Sveta in Komisijo, kadar se odločijo uporabiti odstavek 2, če je to primerno, z navedbo posebnih primerov ali okoliščin, v katerih se ta odločitev uporablja.

5. Vsaka država članica zagotovi, da njena pristojnost vključuje primere, ko je kaznivo dejanje na podlagi člena 3 in, kolikor je ustrezno, na podlagi člena 4, storjeno s pomočjo računalniškega sistema z dostopom iz njenega ozemlja, ne glede na to, ali je računalniški sistem na njenem ozemlju ali ne.

6. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe za omogočanje sodnega pregona v skladu z nacionalno zakonodajo vsaj za najhujša kazniva dejanja, omenjena v členu 2, po polnoletnosti žrtve.

Člen 9

Zaščita žrtev in pomoč

1. Države članice določijo, da preiskave ali sodni pregon za kazniva dejanja, zajeta v tem okvirnem sklepu, niso odvisni od prijave ali obtožbe žrtve kaznivega dejanja vsaj v tistih primerih, v katerih se uporablja člen 8(1)(a).

2. Žrtve kaznivih dejanj iz člena 2 je treba obravnavati v skladu s členom 2(2), členom 8(4) in členom 14(1) Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku kot posebej ranljive [15].

3. Vsaka država članica sprejme vse možne ukrepe, s katerimi zagotovi ustrezno pomoč za družino žrtve. Še posebej vsaka država članica za te družine uporablja člen 4 tega okvirnega sklepa, kadar je to ustrezno in mogoče.

Člen 10

Področje ozemeljske uporabe

Ta okvirni sklep se uporablja za Gibraltar.

Člen 11

Razveljavitev Skupnega ukrepa 97/154/PNZ

Skupni ukrep 97/154/PNZ se razveljavi.

Člen 12

Izvajanje

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za uskladitev s tem okvirnim sklepom najkasneje do 20. januarja 2006.

2. Države članice do 20. januarja 2006 posredujejo Generalnemu sekretariatu Sveta in Komisiji besedila določb, ki prenašajo obveznosti na podlagi tega okvirnega sklepa v nacionalno zakonodajo. Do 20. januarja 2008 Svet na podlagi poročila, pripravljenega na podlagi tega obvestila, ter pisnega poročila Komisije, oceni obseg, do katerega so države članice izpolnile določbe tega okvirnega sklepa.

Člen 13

Začetek veljavnosti

Ta sklep začne veljati na dan objave v Uradnem listu Evropske unije.

V Bruslju, 22. decembra 2003

Za Svet

Predsednik

A. Matteoli

[1] UL C 62 E, 27.2.2001, str. 327.

[2] UL C 53 E, 28.2.2002, str. 108.

[3] UL C 19, 23.1.1999, str. 1.

[4] UL L 63, 4.3.1997, str. 2.

[5] UL L 138, 9.6.2000, str. 1.

[6] UL L 333, 9.12.1998, str. 1. Skupni ukrep, spremenjen z Okvirnim Sklepom 2001/500/PNZ (UL L 182, 5.7.2001, str. 1).

[7] UL L 351, 29.12.1998, str. 1.

[8] UL L 322, 12.12.1996, str. 7.

[9] UL L 342, 31.12.1996, str. 4.

[10] UL L 191, 7.7.1998, str. 4.

[11] UL L 105, 27.4.1996, str. 1.

[12] UL L 191, 7.7.1998, str. 1.

[13] UL L 33, 6.2.1999, str. 1.

[14] UL L 34, 9.2.2000, str. 1.

[15] UL L 82, 22.3.2001, str. 1.
